

**Uit je ogen zul je kijken,
alle horizonten zullen wijken
en nieuwe openingen scheppen
ruimte.**

***Through your eyes you will look,
all horizons will be parting,
and new openings creating
space.***

Mini-pop-uptentoonstelling

Een museaal en educatief erfgoedproject voor visueel beperkten

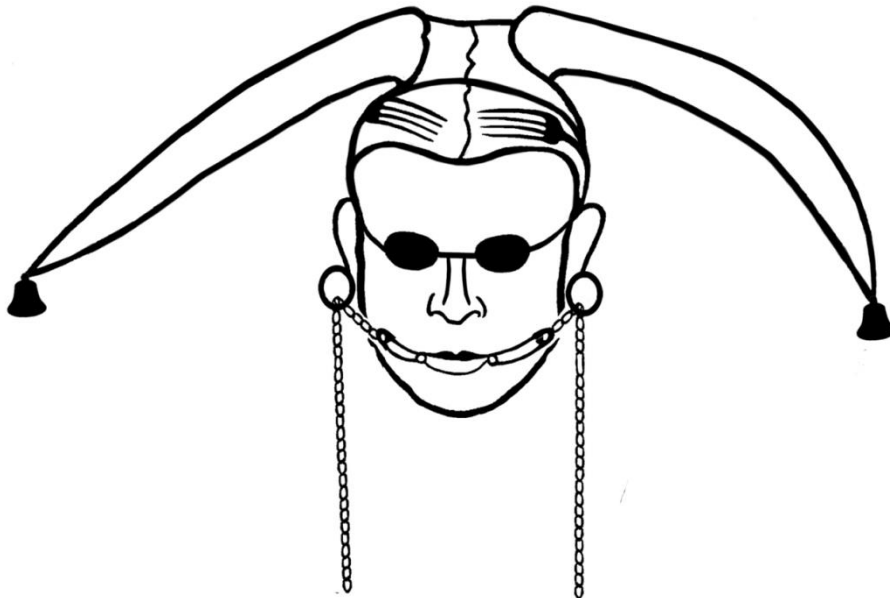
'Een kijkje in de poppenkast. Horen, voelen, doen en ontdekken. Een tastbare, opvallende en tweetalige ontmoeting met internationale en karakteristieke poppentheaterfiguren in en buiten het Poppenspe(e)lmuseum.' *A look behind the scenes of puppet theatre. Sensory Puppetry. Seeing, hearing, feeling and exploring. A touch-and-feel meeting with international and characteristic puppet theatre figures.*

Een indrukwekkende caleidoscoop vol zintuiglijke ervaringen

Het Poppenspe(e)lmuseum beschikt over een diverse en internationale poppentheaterverzameling, waaronder een omvangrijke wayangcollectie en werk van beeldend kunstenaars en auteurs die zich door het poppentheater hebben laten inspireren. Je bent er omringd door een bonte stoet van hand-, stang-, stok- en trekpoppen, marionetten, maskers, schimmenspelen, papieren theatertjes, boeken, posters, parafernalia en snuisterijen uit de wonderwereld van het poppentheater. Diverse thematentoonstellingen belichten bepaalde aspecten van het poppen- en figurespel.

Thema-expositie voor blinden en slechtzienden en hun ziende begeleiders

Hoe 'voelt' een foto van Erwin Olaf? Ruig aan de randen, maar met een zacht-soepele krul die aan weerszijden een soort ronding maakt. Als je niet kunt zien, kun je met je vingers de omlijning van een narrenkap volgen, met aan beide uiteinden een opgehoogd glad belletje. Het is een zogenoemde 'tactiele' weergave in reliëf van een nar uit de serie 'Blacks' (1990) van de bekende fotograaf Erwin Olaf. En dit is nog maar één van het grote aantal items van het project 'Een kijkje in de poppenkast. Horen, voelen, doen en ontdekken', dat deel uitmaakt van de mini-pop-uptentoonstelling die het Poppenspe(e)lmuseum heeft gemaakt voor visueel beperkten en hun ziende begeleiders.

Afbeelding: 'Een mondgesnoerde nar'. Detail grafische en tactiele voorstelling 'Een paljas met een narrenkap': een brildragende – blinde – clown met een zotskap met bellen. Twee horizontaal aangebrachte uiteinden van een vork bedekken de voorkant van de zotskap. De grappenmaker draagt een geblindeerde bril; het zijn als het ware twee oogkleppen. Door zijn oorkettingen loopt een schakelketting. De bovenuiteinden van de linker- en rechterketting zijn verbonden met veiligheidsspelden. Die gaan als een 'paardenbit' door zijn – op deze wijze strakgetrokken – mond. Inspiratiebron: een van de 'royal portraits' – titel '19 februari 1990' – uit de serie 'Blacks' van beeldend kunstenaar Erwin Olaf. De afbeelding op het voorplat van dit document en het speciaal hiervoor geschreven gedicht 'Mimicri: un déjà disparu' door Simon Vinkenoog (1928-2009) zijn uitgegeven als Poppenspe(e)lpoëzieprent nr. 1. Voor visueel beperkten verwerkte illustrator Elsje Zwart alle beeldelementen in een grafische voorstelling ten behoeve van een reliëftekening.

Collectie en presentatie

Otto van der Mieden – de directeur-conservator en curator – opent zelf de deur van het museum in het dorpje Vorchten, gevestigd in een voormalige statige herenwoning midden op het Gelderse platteland. Aan alle kanten kijk je uit over weilanden, achter de dijk meandert de IJssel majestueus door het landschap. Hier onderhoudt Stichting Het Poppen-
spe(e)museum sinds 1984 een bijzondere verzameling met honderden poppentheaterfiguren, prenten, foto's en gebruiks-
voorwerpen, en een duizenden werken omvattende bibliotheek die je meevoert langs alle verschijningsvormen van het poppenspel.

Tableau de la troupe

Tot het **tableau de la troupe** behoren onder anderen de oud-Hollandse Jan Klaassen, Kasperl uit Duitsland, de Franse Polichinelle en Guignol, Mr Punch uit Engeland, de Italiaanse Pulcinella, de Hongaarse Vitéz László, Chantchès uit Luik, Karagöz uit Turkije en de dikke wayang-kultfiguur Semar uit het Indonesische schimmen- en stokpoppentheater.

Doelgroepen

Van der Mieden leidt ook zelf de bezoekers rond, parmantig met een rondleiders-
museumpet op. "En of het nou dagjesmensen zijn, scholieren of studenten, feestelijk
familiebezoek of een groep vrouwen van de Ladies' Circle of Passage, ze willen allemaal
één ding: aan de figuren voelen. Dat mag nooit in een museum, maar wij staan het
uiteraard toe in onze nieuwe presentatie voor visueel beperkten en hun begeleiders."

Aanraken moet

De ingeboren aandrang om aan te raken bracht het museum op het idee voor de thema-tentoonstelling, waarin voelen een must is. "Hoewel wij eigenlijk niets afwisten van de wereld van visueel beperkten", zegt Otto erbij. "Iedereen verklaarde ons daarom voor gek, maar een unieke wandelstok uit onze collectie hielp ons over de streep. Blinden lopen immers dikwijls ook met een stok, en 'voelen' zich er een weg mee door de wereld van zienden. Het gaat om een stok met daarop het hoofd van een poppenkastpop, waarvan de lange muts dient als 'knop' om hem vast te houden. De figuur komt uit de commedia dell'arte (het Italiaanse volkstoneel uit de zestiende eeuw) en verbeeldt Pulcinella, die je kunt zien als de stamvader van 'onze' Jan Klaassen en zijn Europese neven."

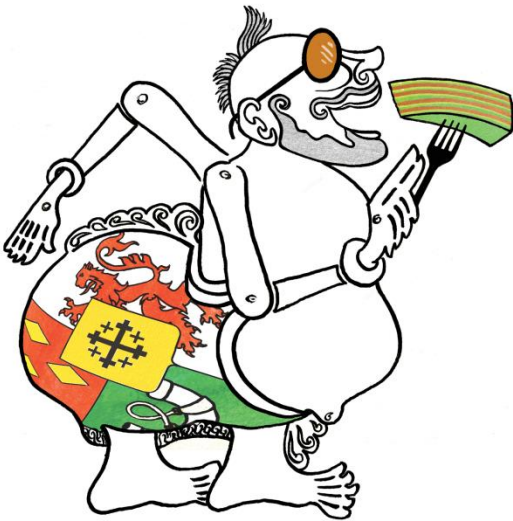

Afbeeldingen: Polichinelle, de hoofdfiguur in de oud-Franse poppenkast. Tussen zijn handjes klemt hij een knuppel: het vaste attribuut van de hoofdfiguren in het traditionele volkspoppentheater. Hij draagt een gedeukte hoed en een donkere bril en heeft het bebaarde gezicht van museumdirecteur Otto van der Mieden. Illustratie: Elsje Zwart.

De Italiaanse Pulcinella. Hij komt uit de buurt van Napels. Pulcinella gaat in het wit gekleed. De bovenste helft van zijn gezicht gaat schuil achter een zwart halfmasker. Handpop en illustratie gemaakt door Gianluca Di Matteo (Torino).

Een witte stok met gps

Om zich te verdiepen in die visueel beperkte wereld zocht Otto contact met blinden, onder wie Christiane Berkvens-Stevelinck, bijzonder hoogleraar Europese cultuur aan de Radboud Universiteit te Nijmegen. Zij is auteur van 'Een witte stok met gps', waarin ze het leven van een blinde vergelijkt met het afleggen van een parcours vol hindernissen. "Ik vroeg haar: 'Wilt u mij voelen om te weten wie u voor zich heeft?' Ik dacht dat dit de manier was waarop blinden dat deden. Toen zei ze: 'Alsjeblieft niet, zeg. Ik hoor wel aan je stem wat voor iemand je bent en hoe leuk!'" Dat was het eerste belangrijke inzicht voor Van der Mieden: hij kon niet zomaar iets veronderstellen. "Ik dacht dat woorden als 'kijken' en 'zien' bij blinden not done zouden zijn, maar in deze context krijgen ze juist een mooie lading, vonden de vele blinden en slechtzienden die ik sprak."

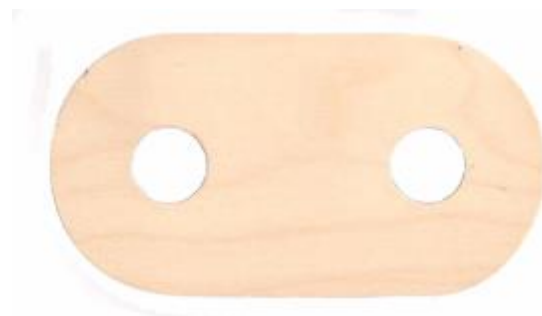

Voelen, ruiken en luisteren

Daarom is de titel van het project ook expliciet 'Een *kijkje* in de poppenkast' geworden. "We realiseerden ons ook dat de tentoonstelling, naast dingen om te voelen, ook auditieve elementen zou moeten bevatten", aldus Otto. Daarbij denkt hij bijvoorbeeld aan de Javaanse wayang-figuur en clown Petruk, gemaakt van knisperend rijststro, en de mattenklopper van Katrijn die 'zingt en zoemt' als je ermee door de lucht zwiept, en last but not least het getik van de knuppel van de Europese poppenclowns op de poppenkastplank en de houten koppen van hun tegenstanders. Maar ook gesproken tekst, geluids- en muziekfragmenten en te bekijken spelscènes spelen een grote rol.

Kostuums in ecru en witten

Behalve de tast en het gehoor wordt ook de neus op scherp gezet, met als pronkstuk twee speciaal voor de tentoonstelling gemaakte narrentorso's in ecru en witte kleurnuances, compleet met een bult op de rug en een bolle buik. De punten van de kraag van een van de pakken 'bevatten' geuren: anijs, lavendel, kruidnagel en rozenblaadjes. De kostuums zijn gemaakt van verschillende materialen en structuren, variërend van wol tot metaal en van boomschorsdoek, perkament, zijde, kant en katoen tot aluminiumweefsel. Zo worden visueel beperkten en de reguliere museumbezoekers op alle mogelijke manieren geprikkeld om zich een beeld van een clown te vormen.

Afbeeldingen: een spekkoek etende Semar met het gezicht van Otto van der Mieden. Hij draagt een donkere bril. Om zijn lijf een gebatikte sarong (wikkelrok) met daarop een afbeelding van het familiewapen van de familie Van der Mieden. Spekkoek is een Nederlands-Indische lekkernij. Illustratie: Elsje Zwart.

Klamp. Bij de tentoonstellingsmodules wordt een houten bevestigings- en koppelingssysteem gebruikt dat is geïnspireerd op het halfmasker van Pulcinella. De oogopeningen in deze ovale maskervorm worden gebruikt als verbindingstuk en voegen zo de expo-units samen. De 'beugel' dient ook als een soort gordijnring of klamp ten behoeve van het voordoek en de speelopening van de poppenkast. Het fungeert tevens als ophangstelsel voor enkele figuren, objecten en teksten in combischrijft (braille en synchroon lopend zwartschrift/drukletter).

Reizende pop-upexpositie

Het is de bedoeling dat het Poppenspe(e)lmuseum met de tentoonstelling ook scholen, blindenverenigingen en centra voor visueel beperkten en verzorgingshuizen bezoekt; vandaar de term 'pop-up' die erop is geplakt. Het doel is blinden en slechtzienden mee te voeren langs de geschiedenis en alle mogelijke vormen van het internationale poppentheater. Of het museum daarin slaagt, is uitvoerig getest bij de doelgroep. Zo kwamen de medewerkers van het museum erachter dat alles tot in detail moet worden uitgelegd, onder meer in begeleidend brailleschrift en in audio.

Ik ben niet blind maar mijn ogen zijn blind! *I'm not blind, but my eyes are!*

"We lieten een meisje een koningsfiguur. Toen punten op het hoofd?' wist niet wat een kroon uitleggen, voordat we onze presentatie. Dat was prachtig gegeven: we essentie van alles; het "Daarin moesten we ook vervolgt Otto. "We reliëftekeningen (tactiele een procedé met papier papier), hetzelfde Erwin Olafs foto van de en grafische afbeelding is een blinde een prototype aanvankelijk niets mee. Sterker, hij stelde dat het 'typisch weer zoiets was wat ziende mensen bedenken voor visueel beperkten'. Helemaal mis dus. Hij zei: 'Otto, je moet je realiseren dat ik niet blind ben, maar mijn ogen.' Met andere woorden: ik kan dan wel niet zien, maar ik ben niet gek! Wat hij zei, hebben wij als motto voor de tentoonstelling gebruikt – vanzelfsprekend ook in braille en met extra reliëfafbeeldingen met een verklarende uitleg."

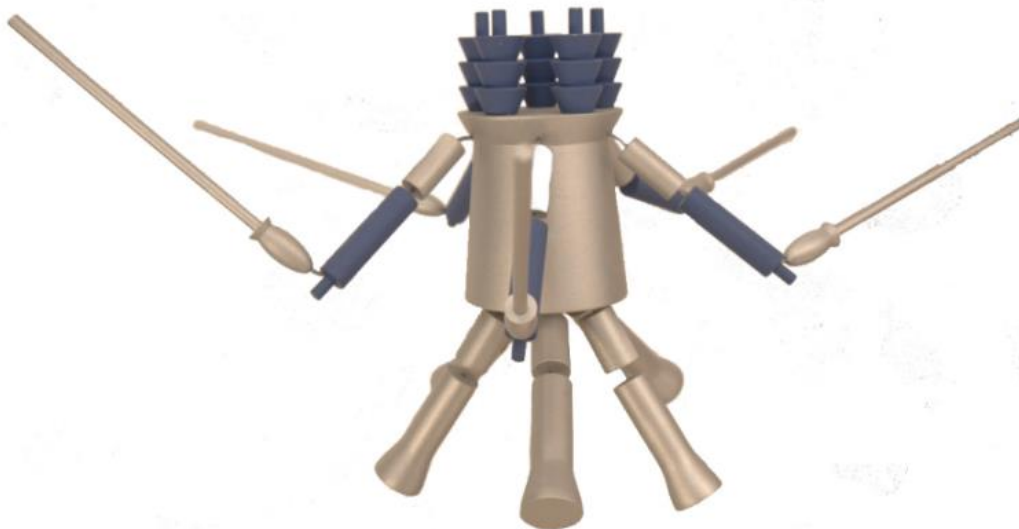

een handpop voelen van vroeg zij: 'Wat zijn die Ze was blind geboren en was. Wij moesten dat verder konden gaan met voor ons zienden een moesten terug naar de was pure filosofie!" weer niet doorslaan", maakten bijvoorbeeld afbeeldingen), volgens dat kan zwellen (zwellmateriaal als waarop nar als een gestileerde overgezet. Maar toen we lieten voelen, kon hij er

Poppentheater-voel-kijk-lees-en-luisterstoelen, teksten en tekeningen

Naast diverse aanraakbare lijntekeningen van de hand van Elsje Zwart, met curieuze afbeeldingen van poppentheaterfiguren, -technieken en -attributen (knuppel, poppenkastbel, mansbakje en wandelstok), zijn er ook een poppenkast en drie poppentheater-voel-kijk-lees-en-luisterstoelen met quotes in braille. Via fraai vormgegeven displays met onder meer een beeldscherm zijn diverse spelfragmenten te zien en te horen, audio- en tekstfragmenten te beluisteren en worden er een tiental poppen en objecten getoond, waaronder een popkopballenbol – een sculptuur van de beeldend kunstenaar Jan van Leeuwen – en een replica van 'Die Wache'/'De schildwacht', een marionet/stokpop gemaakt in 1918 door de Zwitserse Sophie Taeuber-Arp.

Boek, tas en servies

Als toevoeging 'De kus van Katrijn' / 'Katrijn's kiss', een poppentheater-kijk-ruik-voel-lees-en-luisterboek (met muziek van Luigi Boccherini 'Musica notturna delle strade di Madrid': 'Menuet van de blinde bedelaars'), en een kleurrijke poppenkast-designrugzak-en-voeltas van vilt met diverse voelbare en uitneembare etuis en een woord in braille. In het museumbuffetje van Trijntje Peterselie – de troetelnaam van Jan Klaassen voor zijn vrouw Katrijn – maken de museumbezoekers gebruik van een servies van porselein en steengoed waarop het hoofd van Jan Klaassen driedimensionaal en in (haut-)reliëf is afgebeeld. Op enkele bekere is zijn naam in braillepuntjes aangebracht.

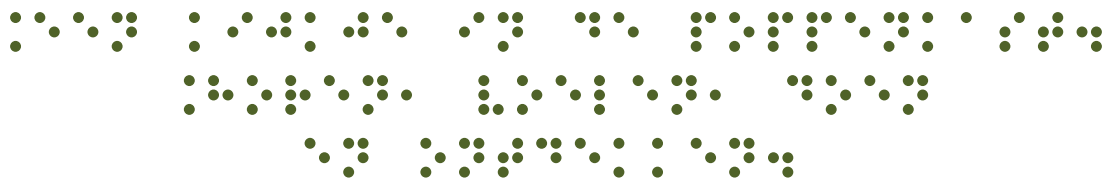

Afbeeldingen: marionet/stokpop: 'Die Wache'/'De Schildwacht'/'The Sentry'/'The Guard' (1918). Replica (2017). Een veelarmige, -benige en -koppige belichaming van de macht. Figuur van Sophie Taeuber-Arp.

Heer Stuiterbal. Een 'popkopballenbol' van keramiek, latex en kunststof. Maker: Jan van Leeuwen (1982, Middelburg).

Braille, groot-, zwart- en combischrift, website en museumwinkel

De rijk geïllustreerde Nederlands- en Engelstalige documenten zijn beschikbaar in braille, grootschrift (jumboletter) en combischrift (synchroonlopend zwartschrift – drukletter – met braille), als (daisy-)cd met audio, via de Poppenspe(e)lmuseumwebsite en in de Poppenspe(e)lmuseumwinkel. De (poëzie)teksten zijn van de hand van Willem Brakman, Otto van der Mieden, Hetty Paërl en Simon Vinkenoog. Leden van Bibliotheekservice Passend Lezen – een onderdeel van de Koninklijke Bibliotheek – kunnen enkele uitgaven 'gratis' in hun bezit krijgen.

Een kijkje in de poppenkast.
Horen, voelen, doen
en ontdekken.

Tournee, reizende expositie en toegankelijkheid

Het pop-upproject 'Een kijkje in de poppenkast' toert vanaf 2018 (internationaal) langs centra voor visueel beperkten, verzorgingstehuizen, festivals, theaters en (erfgoed)-instellingen. De tentoonstelling is tot eind 2020 ook in het Poppenspe(e)lmuseum te zien. Het museum is geopend op woensdag, zaterdag en zondag van 12.00 tot 17.00 uur. Reserveren wordt aanbevolen. Voor groepsbezoek kan van de reguliere openingdagen en -tijden worden afgeweken. Het gebruik van rolstoelen e.d. is in het museum helaas niet mogelijk.

Afbeelding: twee archetypen uit het traditionele poppentheater met handpoppen. De visueel beperkte Jan Klaassen draagt een donkere bril. Met zijn rechterhand zwaait hij met een herkenningsstok. De hoofdpersoon uit de oud-Hollandse poppenkast heeft een enorme omhoogstekende bult op zijn rug en een omlaaghangende buik; zijn gebogen neus en kin groeien naar elkaar toe. Op zijn hoofd zit een steek – een punthoed. Aan zijn voeten zitten klompen in de kleuren rood, wit en blauw. Zijn eveneens brildragende vrouw Katrijn heeft een mattenklopper in haar linkerhand en ze draagt een luifelmutsje. Illustratie: Elsje Zwart.

Publicaties: een keuze

Het gezicht van Jan Klaassen. Hij lacht zich een bult.

Auteurs: Hetty Paërl en Otto van der Mieden (gesproken tekst).

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Pdf/Hetgezichtaudio.pdf>.

Zie: <https://www.youtube.com/watch?v=M1UcKU21-68>.

Beschikbaar als audiobestand in mp3, cd en daisy-cd. Zie ook:

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/HetgezichtHPOvdM.pdf>.

Tekst en kleurrijke afbeeldingen, beschikbaar in jumboletter en braille.

Een kijkje in de poppenkast. A look behind the scenes of puppet theatre.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/picturesblindproject.pdf>.

Afbeeldingen expositie.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/visueelbeperktenNL.pdf>.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/visuallyimpaired.pdf>.

Algemene informatie (NL en Eng.) over het project met afbeeldingen.

Poppenspeltechnieken en -figuren.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/tactilepictures.pdf>.

Diverse illustraties. Ook beschikbaar als tactiele afbeeldingen.

Teksten in zwartschrift en braille. Illustraties in zwart-wit: Elsje Zwart.

A look behind the scenes of puppet theatre. The traditional Dutch Jan Klaassen and his wife Katrijn and their foreign counterparts.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Alookbehindpuppettheatre.pdf>.

Tekst ook beschikbaar in grootschrift en braille.

De Pop ontpopt. Auteur: Willem Brakman.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Depopontpopt.pdf>.

Tekst ook beschikbaar in grootschrift en braille.

Een mondgesnoerde paljas. Uit je ogen zul je kijken, alle horizons zullen wijken en nieuwe openingen scheppen ruimte. A silenced buffoon. Through your eyes you will look, all horizons will be parting, and new openings creating space.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet160e.pdf>.

Tweetalig document. Beschrijving van een geënceneerde foto van Erwin Olaf met een quote van Simon Vinkenoog. Foto ook beschikbaar als reliëftekening en de quote in combischrift (braille/zwartschrift). Grafische afbeelding: Elsje Zwart.

Traditionele poppentheaterverscènes. Traditional puppetry scenes.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak268e.pdf>.

Zelf eens proberen? Kleurplaten. Tweetalige beschrijving van traditionele poppentheaterfiguren en -technieken. Illustraties in kleur en zwart-wit: Elsje Zwart.

Zoek- en kleurplaat. Oud-Hollands poppenkasttafereel.

Spot the differences and colouring picture: old-Dutch puppet theatre scene.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak270a.pdf>.

Zelf eens proberen? Illustraties in zwart-wit: Elsje Zwart.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak270d.pdf>.

Illustraties in zwart-wit: Elsje Zwart.

Tentoonstellingsteksten. Exhibition texts.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/ExpoAudioBlind.pdf>.

Afbeelding: de Franse handpop Guignol met donkere bril. Hij heeft zijn haar in een lange vlecht. Over zijn gilet – mouwloos vest – draagt hij een bruine pandjesjas met goudkleurige bolle knopen. Onder zijn kin zit een strikje. Op zijn hoofd heeft hij een bonnet: een kapmutsje. In plaats van zijn onafscheidelijke slagbout – knuppel – hanteert Guignol nu een taststok. Illustratie: Elsje Zwart.

De kus van Katrijn. Katrijn's kiss. Een kleurrijk poppentheater-
kijk-voel-geur-lees- en-luisterboek van vilt en een poppenspel.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/KusKatrijn.pdf>,

<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak273e.pdf>.

<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Pamflet162e.pdf>

Flyers. Folders ook beschikbaar in combischrift (braille/zwartschrift).

Illustraties in kleur: Elsje Zwart.

Een kijkje in de poppenkast. A look behind the scenes of puppet theatre.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/FolderIblind.pdf>.

A look behind the scenes of puppet theatre.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/FolderIIblind.pdf>.

Een kijkje in de poppenkast.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/FolderIIIblind.pdf>.

Artikel Prins Bernhard Cultuurfonds Magazine.

<http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Pdf/MagazinePBCF.pdf>.

Filmimpressies. Expositie.

<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/blinden/video.mp4>,

<http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/gld.html>.

Kom uit je hoofd, kruip in je handen. *Step out of your head and use your hands*

Credits, verantwoording, samenwerking, medewerkers en realisatie: Henri van der Beek – Vakfoto Van der Beek, Arno Beumer – AMI Computers, Raffaella Fiore, Herald de Graaf – De Weerd Elektronika, L’Ateyer de Guignol, Rien Bekkers – theaterkostuumontwerper, Harriët van den Berg-Stad – fotoStad, Gianluca Di Matteo – Pulcinella-speler, Sophie Dirven – Social Design, Doelbeek Interieur, Joke Egstorf, Patrizia Esposito, Lia Fletcher – Text and Translation Services, Hedi Hinzler, Esmé Hofman, Frank Hogenkamp – Café Noir|film & web, Jonathan Hoornaar – CBB/ Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, Greet de Jong – Menina-Criativa, Museum für Gestaltung Zürich, Erwin Olaf – fotograaf, Emin Şenyar, Ledjar Soebroto, TV Gelderland, Birgit Tomesen – Creatief atelier 10 x tien, Nina Veluwenkamp – keramiste, Jean-Paul Verhasselt – Transkript, Senne Verpoorten en Thomas de Graaf – realisatie en implementatie tweetalige websitepagina’s, Marthijn Westrup – 3DWP en Elsje Zwart – illustratrice.

Afbeelding: oud-Hollandse poppenkastscène in een lijsttoneel met handpoppen. Van links naar rechts: een roodgehoorde duivel met een grote haakneus, kin en lange sik, in zijn handen heeft hij een herkenningsstok die gebruikt wordt door blinden; Katrijn – de vrouw van Jan Klaassen – met een luifelmutsje, een schortje en over de poppenkastplank hangende beentjes; de Dood van Pierlala – de stokpop steekt met zijn doodskop boven de poppenkast uit; een geridderde en besnorde generaal met zijn pet over de ogen; de baby van Jan en Katrijn in de wolken met een vlaggenstok en vlag met het woord 'WELKOM', en een donkere bril dragende blinde Jan Klaassen met een belletje aan zijn puntmuts. De naar elkaar kijkende Jan en Katrijn dragen allebei klompen en hebben een flinke vooruitstekende neus. Illustratie: Elsje Zwart.

Dank aan ...

Bibliotheekservice Passend Lezen, Dedicon, Koninklijke VISIO, stichting KUBES, jongeren van club Orange, medewerkers Bartiméus, Christiane Berkvens-Stevelinck, Anneke Blok, Tonny van Breukelen, Vrienden van het Poppenspe(e)lmuseum, diverse ondersteunende fondsen en vele anderen.

Inlichtingen

Contact: <http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/MailForm.html>.

Adres: Kerkweg 38, 8193 KL Vorchten.

Contactpersoon: Otto van der Mieden (projectconcept, idee, ontwerp en productie).

Tel.: +31(0)578 - 56 02 39/63 13 29.

E-mail: info@poppenspelmuseum.nl.

Kijk voor meer informatie op www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Blinden en www.poppenspelmuseum.nl.

Zie ook: <http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/PosterXV.pdf> (openingsdagen en -tijden), <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Pdf/Pamflet159a.pdf> (uitvoerige wetenswaardigheden over het project met hyperlinks).

Film: http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/blinden/video_EN.mp4 (Engelse ondertiteling).

Bijlagen I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV en XV: diverse poppentheaterfiguren en -artefacten.

Zie ook: <http://poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/visueelbeperktenNL.pdf>.

Afbeeldingen: ouderwetse kindertelefoonhoorn en een zotskolf – marotte – met het geprononceerde gezicht van Jan Klaassen. Details grafische en tactiele voorstelling 'Een paljas met een narrenkap'. Illustratie: Elsje Zwart.

Stichting Het Poppenspe(e)lmuseum (ANBI)
Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum
Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL Tel./Tél.: +31(0)578 - 56 02 39
Fax: +31(0)578 - 56 06 21 Info: +31(0)578 - 63 13 29
info@poppenspelmuseum.nl www.poppenspelmuseum.nl www.poppenspel.info
www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl
www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Blinden
www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2

Bijlage I: diverse poppentheaterfiguren en artefacten

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

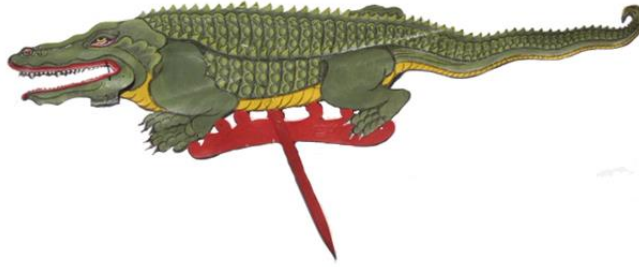

1. Mr Punch met sigaar, schrijfveer en inktpot. Bar lighter van brons (ca. 1900, Engeland).
2. Ridder: stangpop, Paladijn uit Sicilië. Illustratie: Elsje Zwart.
3. Wandelstokhandvat van hout met het hoofd van Mr Punch (ca. 1900, Engeland).
4. Wandelstokhandvat (replica en origineel) van kunststof en hout met het hoofd van Pulcinella (2017).
5. Tchantchès, stangpop uit Luik van hout en textiel. Hij draagt een blauwe kiel en klompen. Op zijn hoofd heeft hij een pet. Om zijn hals zit een rode boerenzakdoek (ca. 1985, België).
6. Ridder: stangpop, Saraceen uit Sicilië. Materiaal: metaal, textiel en hout (ca. 1950, Italië).
7. Museumdirecteur Otto van der Mieden met baard, bril en tuinbroek. Handpop van hout en textiel (ca. 1990).

Bijlage II: diverse poppentheaterfiguren en artefacten

8.

9.

11.

12.

10.

13.

14.

8. Wayanglamp (blenchong) in de gedaante van Garuda, mythische vogel (adelaar).
Materiaal: messing (ca. 1900, Java/Indonesië).
9. Krokodil. Wayang-kulitfiguur van leer. Maker: Ki Ledjar Soebroto (ca. 2015, Yogyakarta/Java/Indonesië).
10. Petruk. Wayang-kulitfiguur van leer met speelstokjes van hoorn van een karbouw (ca. 1950, Java).
11. Petruk. Wayang-golekfiguur. Stokpop. Hij heeft een houten hoofd en houten speelstokjes. Onder zijn stoffen jakje een sarong – wikkelok (ca. 1950, Java).
12. Oud-Hollandse Jan Klaassen met puntmuts, bont pak met kraag, bult, flinke buik en een kenmerkend gezicht met haakneus en vooruitstekende kin. Onder zijn neus een typisch Javaans snorretje.
Wayang kulit. Maker: Ki Ledjar Soebroto (ca. 2010, Yogyakarta).
13. Karagöz en Hacivat. Turks schimmenspel. Illustratie: Elsje Zwart.
14. Wayang-golekkop op een stok: Ghatotkacha, een heroïsch karakter uit het mahabhara-epos (ca. 1900, Java).

Bijlage III: diverse poppentheaterfiguren en artefacten

15.

16.

17.

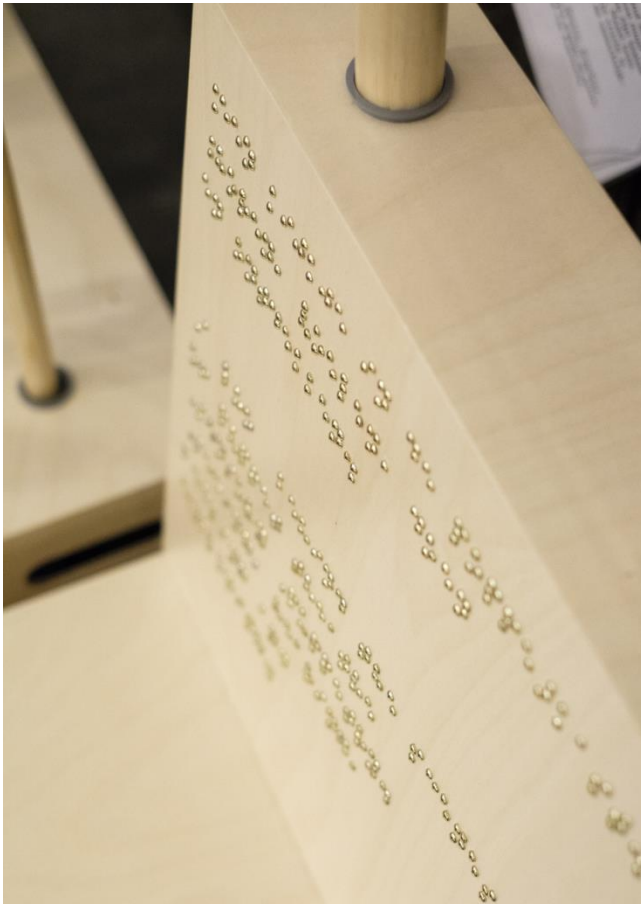

18.

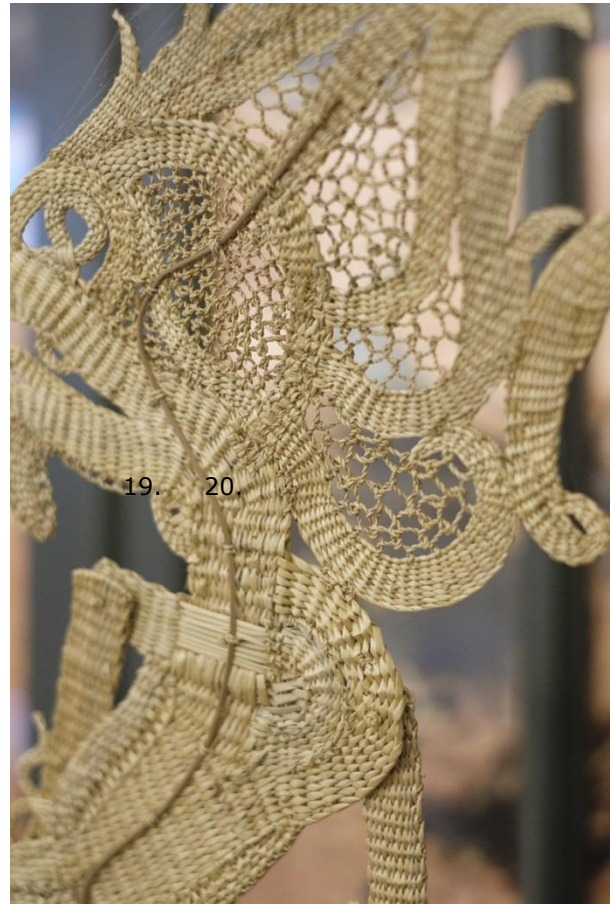
18.

15. Torso. Clownskostuum met een herkenningsstok voor blinden. In de rechterhand een marotte – narrenstaf – met belletjes. Pak gemaakt door Birgit Tomesen.
16. Houten poppenkastje met een tekst in braille, de kop van Heer Stuiterbal – ‘popkopballenbol’ – gemaakt van kunststof en een duivelskop/-knop van hout. Tekst: Ik ben niet blind, maar mijn ogen zijn blind!/I’m not blind, but my eyes are!
17. Poppenkastdesignrugzak en -voeltas van vilt. Realisatie: Sophie Dirven en Birgit Tomesen (2017).
18. Poppenkast van stof met een krokodil van hout en stof, knuppel van hout, poppenkastbel van metaal, mattenklopper van kunststof, koperen geldbakje (mansbakje) en een Pulcinella-figuur van stof met een houten hoofd. Maker Pulcinella-handpop: Gianluca Di Matteo (ca. 2000, Torino).

Bijlage IV: diverse poppentheaterfiguren en artefacten

19.

20.

21.

22.

19. Houten stoel met metalen brailletekst 'Een kijkje in de poppenkast'/'A look behind the scenes of puppet theatre'.
 Links: Jan Klaassen. Rechts: Guignol.
20. Petruk. Detail wayang-kulitfiguur van rijststro.
21. Plastic kop van Jan Klaassen op een stok. Detail audio-display.
22. Hoge hoed van vilt met het houten hoofd van Jan Klaassen.

Bijlage V: diverse poppentheaterfiguren en artefacten

23.

24.

23. Museumdirecteur Otto van der Mieden met audio-display, diverse poppenkoppen en braillestoel.
24. Rugleuning stoel met metalen brailletekst. Links: Jan Klaassen. Rechts: Guignol.

Bijlage VI: poppentheaterfiguren, audio en artefacten

25.

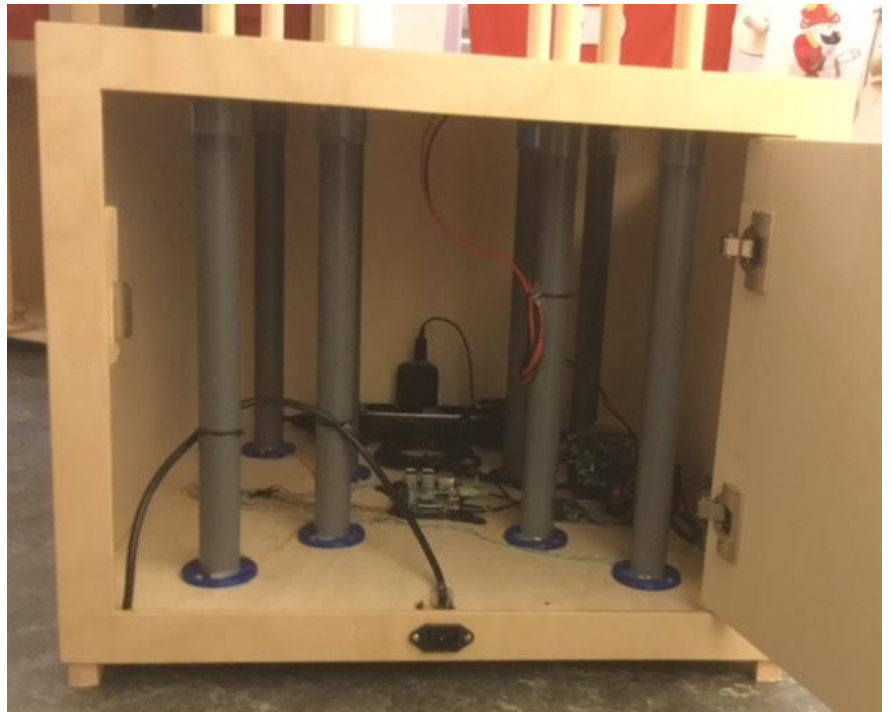
25. Belletjesgordijn; Display met Jan Klaassen/Mr Punch; Een poppentheaterdisplay met poppenkoppen en een quote in braille; Een poppentheaterdisplay met een ridderfiguur (stangpop); Audiodisplay en monitor met het hoofd van Pulcinella en diverse andere poppenkastfiguren: gesproken teksten in het Nederlands en in het Engels, internationale muziek- en voorstellingenfragmenten. Displays tevens beschikbaar in mini-uitvoering.

Stichting Het Poppenspe(e)lmuseum (ANBI)
Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL

Tel./Tél.: +31(0)578 - 56 02 39 Fax: +31(0)578 - 56 06 21 Info: +31(0)578 - 63 13 29
info@poppenspeelmuseum.nl www.poppenspeelmuseumbibliotheek.nl/Blinden
<http://poppenspeelmuseumbibliotheek.nl/pdf/visuallyimpaired.pdf>

Bijlage VII: audio- en monitortechniek displays

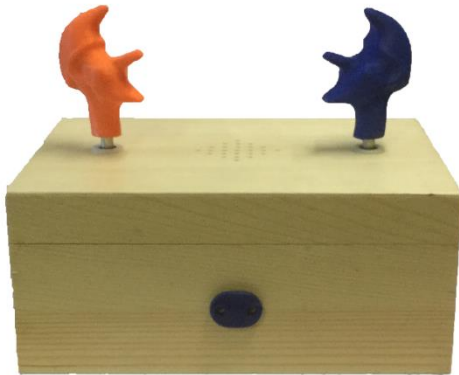
26.

26. Monitor- en audiotechniek expositiedisplays; Twee stoelen met brailletekst en wayang-kulitfiguren.

Bijlage VIII: masker en audio- en videodisplay

27.

28.

29.

30.

27. Houten leeuwenkop, maskerdans (ca. 1950, Java).

28. Audio: Het gezicht van Jan Klaassen.

29. Audio: De kus van Katrijn/Katrijn's kiss.

30. Expositie-unit voor miniatuur video- en -audiodisplays en een krokodil (wayang kulit).

Stichting Het Poppenspe(e)lmuseum (ANBI)

Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL

Tel./Tél.: +31(0)578 - 56 02 39 Fax: +31(0)578 - 56 06 21 Info: +31(0)578 - 63 13 29

info@poppenspelmuseum.nl www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Blinden

Bijlage IX: servies

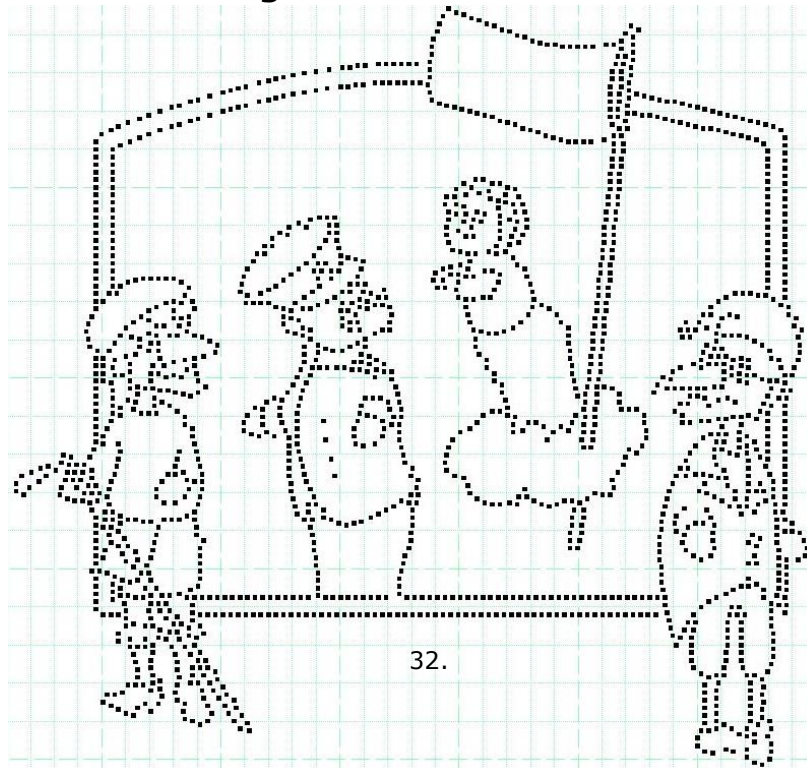

31.

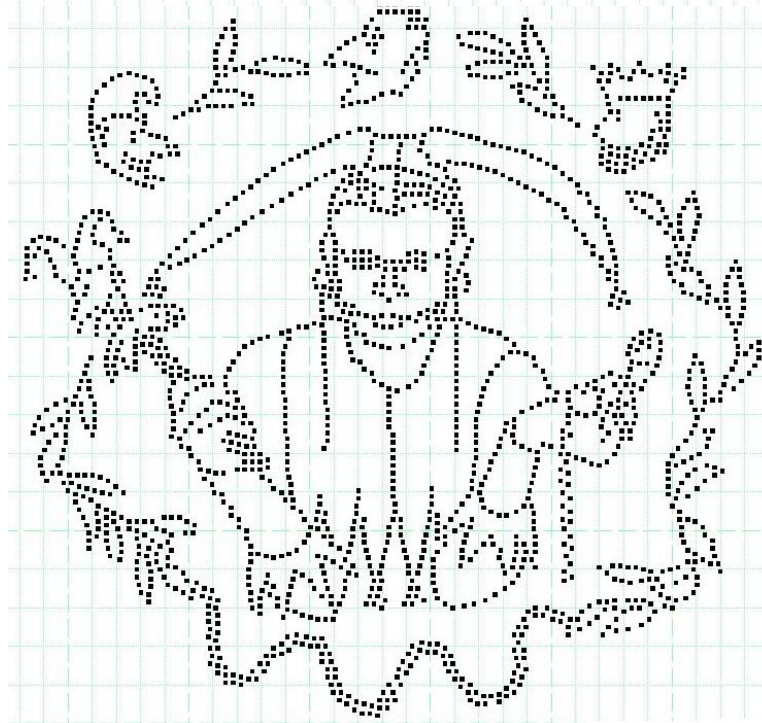
31. Poppenkast-thee-en-koffiestel en een etagère met als handgreep de kop van de oud-Hollandse Jan Klaassen en zijn naam in braille op een beker. Het drinkservies is gemaakt van steengoed en porselein.
Maker: Nina Veluwenkamp.

Bijlage X: tactiele afbeeldingen

32.

33.

32. Oud-Hollandse poppenkastscène. Tactile View, concept.
33. Een mondesnoerde nar. Tactile View, concept.

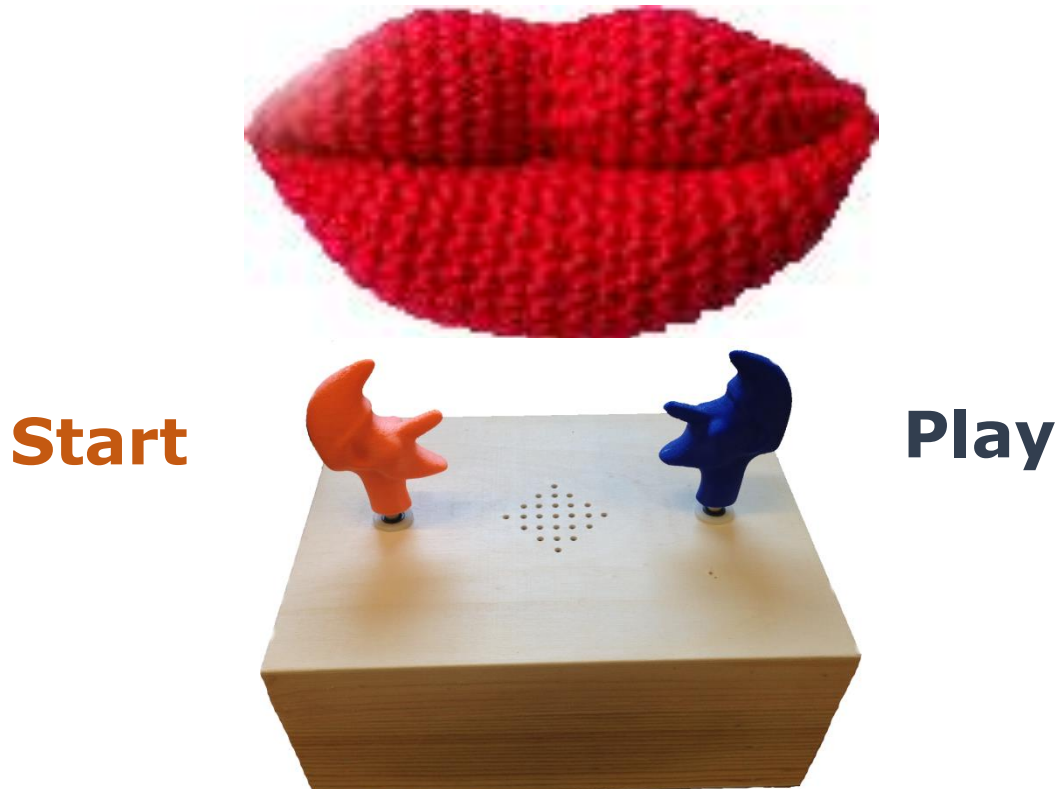
Bijlage XI: tactiele afbeeldingen, braille en jumboletter

34.

34. Twee documenten van zwelpapier met een tactiele weergave van Guignol in reliëf met tekst in zwartschrift en braille; Het gezicht van Jan Klaassen. Hij lacht zich een bult (jumboletter); daisy-cd (concepten).

Bijlage XII: De kus van Katrijn. Katrijn's kiss.

35.

35. De kus van Katrijn. Katrijn's kiss. Een poppentheater-kijk-voel-geur-lees-en-luisterboek van vilt en een poppenspelletje met traditionele poppenkastfiguren van stof en karton. Muziek van Luigi Boccherini uit 'La musica notturna delle strade di Madrid' – 'de dans van de blinde bedelaars'. Tekst: Otto van der Mieden.

Bijlage XIII: Pulcinella met klamp

36.

36. Pulcinella met halfmasker en klamp. Handpop.

Bijlage XIV: halfmasker van Pulcinella

37.

37. Zelf eens proberen? Het halfmasker van Pulcinella.

Bijlage XV: met dank aan, fondsen en bijdragen

Ars Donandi + Russell-ter Brugge fonds

Rabobank

katholieke stichting voor
blinden & slechtzienden

Vrienden van het Poppenspe(e)lmuseum
Friends of the Dutch Puppetry Museum

38. Brildragende Jan Klaassen. Illustratie: Elsje Zwart.

Stichting Het Poppenspe(e)lmuseum (ANBI)
Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL
Tel./Tél.: +31(0)578 - 56 02 39 Fax: +31(0)578 - 56 06 21 Info: +31(0)578 - 63 13 29
info@poppenspeelmuseum.nl www.poppenspeelmuseumbibliotheek.nl/Blinden